

A provizió körül.

Beadvány az ügyészséghez. — Neuman Árpád dr. és Auer Róbert vallomása. — Mikor indul meg a fegyelmi eljárás?

Tegnap közölte a *Budapesti Napló*, hogy az esküdtbiróság 58029—1912. B. szám alatt beszüntette az ellenem indított rágalalmazási pert, mert a kir. ügyészség elejtette a vádat.

A bíróságnak ez az érdekes határozata nagy visszhangot keltett a sajtóban, amelynek számos orgánuma részletesen foglalkozik ma a feltűnő határozattal.

Kénytelen vagyok én is visszatérni az ügyszökhöz, egyrészt, hogy nyilvánosságra hozzam bizonyítékaimat, másrészt, mert a kir. ügyészségnek a vádat elejtő indítványához is van néhány szavam.

A királyi ügyészséghez ma az alábbi beadványt intéztem:

Tekintetes kir. ügyészség!

Ma kezembe jutott a kir. ügyészségnek az esküdtbirósághoz intézett átirata, amelynek alapján a bíróság az eljárást beszüntette. Szószzerint közlöm:

Hivatkozással a 20967—1912. B. számra, értesítem a tekintetes esküdtbiróságot, hogy a *Budapesti Napló* 1912. évi február hó 2-ik napján *Hogyan szabályozzák a Tabánt felirattal közölt oikkben elkövetett rágalalmazás vétsége címén Hoványi Kornél ellen 50007/1912. k. ü. számú vádiratomban emelt vádat elejttem, mert arra való tekintettel, hogy vádlott kijelentette, hogy ő e cikkével sérteni nem akart, a cikknek a kritikán túl menőleg sértő kitételeit nem a fővárosra vonatkoztatta, illetőleg a más lapból átvett vádatokat magáévá nem teszi, ennél fogva közérdekű ok a vád fenntartását nem teszi szükségessé.*

Budapest, 1912. évi október hó 26-án.

Meglepetéssel, sőt bizonyos hálaérzettel olvastam a kir. ügyészségnek, ezt a konciliáns és humanizmusra valló eljárását, amely önértetemet annál inkább hivatva van növelni, mert a kir. ügyészség ezuttal eltérve más ügyekben folytatott szokásától, minden aggodalom nélkül, fenntartás nélkül hitelt adott állítólagos kijelentéseimnek. Mindenesetre büszkeséggel tölt el, hogy míg más vádlott urak a legkétségbeesettebb védekezés dacára sem tudják elhíttetni a kir. ügyészséggel, hogy jöhiszemüleg cselekedtek, az én ügyemben maga a

kir. ügyészség igyekezett a vizsgálóbíró előtt tett vallomásomba belemagyarázni, hogy inkriminálásra érdemes cselekedetet nem követtem el és nem emeltem semmiféle vádat a főváros vezető tisztviselői ellen.

Köszönet és hála azért a jóakaratóért, amely engem mint vádlottat a szavahihető gentlemen színeben igyekszik feltüntetni, legfeljebb az ellen emelek szót, mert oly későn lettem szavahihető gentleman, mert nem az október 23-iki főtárgyalás előtt, hiszen abban az ügyben is ugyanazt mondam Szlavek vizsgálóbírónak, mint a Krausz-Mayer-féle proviziós-ügyben.

Most pedig, miután ismételtelen köszönetet mondok a kir. ügyészségnek kaszinói gentlemanekhez méltó eljárásáért, sajnálatomra bár, de kénytelen vagyok kijelenteni, hogy az ügyészség tévesen interpretálta a vizsgálóbíró előtt tett kijelentéseimet, mert egy pillanatig sem állítottam, hogy nem akarok vádat emelni a főváros vezetői ellen, csupán azt koncedáltam, hogy Bárczy ur és a tanácsos urak nem kaptak semmit a proviziós összegből. Ettől eltekintve, állítottam és bizonyítani kívántam, hogy:

1. Vázsonyi a proviziós ügyletet erkölcsetlennek bélyegezte és éppen ezen az alapon felebbezte meg a határozatot.
2. A belügyminiszter utasította a fővárost a proviziós összeg visszaszerzésére.
3. A sajtó a *Budapesti Napló* kivételével, nem közölte a miniszteri leirat fontos passzusát, mert a főváros sajtóirodája nem informálta a tudósítókat.
4. Bárczyék megelégedtek telekeladónak azzal a kijelentésével, hogy a 400.000 koronát a miniszter utasítása dacára sem adják vissza. Egyéb nem történt az ügyben.

Nem vitték se a közgyűlés, se az illetékes pénzügyi bizottság elé, nem indítottak pert sem a Krausz Mayer örökössei ellen.

Ezeket akartam bizonyítani. A vizsgálóbíró előtt csupán az ügy személyi részére vonatkozólag tettem konciliáns nyilatkozatot, de állításaim tárgyilagosságait nem vontam vissza.

Nem vontam vissza állításaimat, dacára annak, hogy Bárczyék szeptember végén békülni akartak.

Nem vontam vissza állításaimat október 23-ikán, az esküdtek előtt sem, sőt ellenkezőleg éppen erre az ügyre hivatkoztam, mint döntő bizonyítékokra.

Ezekután igazán meglep, hogy a tek. kir. ügyészség miképen érthette félre a vizsgálóbíró előtt tett vallomásomat. Nem tudom megérteni, annál kevésbé, mert október 16-án, a fővárosi

felhívás folytán és az összes iratok áttanulmányozása után, a kir. ügyészség vádiratot adott, ezzel a kétszer aláhuzott felhívással:

Rendkívül sürgős!!

Azonnali bírói intézkedést igényel!!

Tek.

Dr. Szlavek Ferenc
vizsgálóbíró urnak.

Ennek a rendkívül sürgős, azonnali intézkedést igénylő vádiratnak indokolási passzusa így hangzott:

Indokok:

E cikk rész a főváros vezetőiről, tehát azon közhivatalnokairól, akik a Krausz Mayer-féle telekvásárlási ügynek a székesfőváros tanácsánál elintézőiül szerepeltek, azt a tényt állítja, hogy úgy a vásárlás, mint az arra vonatkozó miniszteri leirat elintézése körül a székesfőváros érdekei ellenére s hivatali kötelességük megszegésével oly módon jártak el, hogy „eljárásukban a panama illata érezhető.”

A cikk e része tehát olyan tényt állít a fent körülírt közhivatalnokok közhivatalnok kötelességeire vonatkozólag, amely valósága esetén velők szemben fegyelmi, sőt büntető eljárást vonna maga után és őket a közmegvetésnek tenné ki.

A cikk szerzőjéül megnevezett és jelentkezett Hoványi Kornél e tényállítása valóságát bizonyítani nem tudta, a vizsgálat adataiból pedig annak valótlansága derül ki.

Ennélfogva a vád, hogy a cikk tartalma az elől körülírt szakaszok alá eső rágalmasítás vétségét megállapítja. A Hoványi Kornél szerző ellen való vádemelés tehát az 1848. évi XVIII. t. c. 13., 33. szakaszai értelmében indokolt.

Rágalmat követne el a kir. ügyészséggel szemben, aki azt merné állítani, hogy a vádiratot készítő ügyész nem olvasta el a vizsgálati iratokat és ezek között az én vallomásomat. Ha tehát október 16-ikán a vizsgálat adatai alapján vádat emeltek ellenem, bizonyára félreértés történnhetett, hogy tíz nappal később, október 26-ikán, ugyanazon iratok alapján, az ismertetett indokolással ejtették el a vádat.

Közben ugyanis — ezt bizonyára tudja a kir. ügyészség — semmiféle olyan nyilatkozatot nem tettem, amelyből visszavonulásra következtetni lehetett volna.

Ismerem a budapesti kir. ügyészség kitünő szervezetét, ismerem kitünő ügyészeit, de ilyen körülmények között közölnöm kell ama aggodalmamat, hogy

hátha egy másik ügyből kifolyólag, egy másik vádlott vallomása folytán, az iratoknak a lézas munkában való összetévesztése következtében, született meg ez a vádat eljuttató indítvány?

Ha valóban bizonyulna ez az aggodalmam, úgy arra kérem a tekintetes kir. ügyészséget: kegyeskedjék sürgősen felvenni a vádat, miután nem szeretném, ha a főváros tanácsa és polgármestere áldozatul esnék ennek a tévedésnek.

Ebben az esetben sürgősen kérem az új tárgyalási határnap kitűzését, miután távol áll tőlem az a szándék, hogy magas állású tisztviselők ténykedését, bizonyítékok nélkül tegyem ki rosszszóló kritikának. Stbi . . .

Ezeket irtam az ügyészségnek.

Beszélek a bizonyítékokról is, de ezekből csak kóstolót adok egyelőre, mert addig nem szándékozom további lépéseket tenni, amíg a legközelebbi közgyűlésen eldől, kér-e maga ellen fegyelmi vizsgálatot a polgármester ur, illetve a tanács vagy sem?

A polgármester ur ugyanis a bírósághoz

intézett feljelentésében szóról-szóra ezeket mondta:

A cikknek idézett része oly vádak és határozott tényállításokat tartalmaz, amelyek valóság esetén a fegyelmi eljárás megindítására szolgáltatnának okot és azokat, akikre a tényállítás vonatkozik, közmegvetésnek tenné ki.

Szóról-szóra ezeket mondta a polgármester ur abban az ügyben is, amely tudvaleg felmentéssel végződött. Ezek után bizonyosra veszem, hogy maga a polgármester ur fogja a fegyelmi eljárás megindítását kérni.

Ezért közlök csupán néhány bizonyítékot:

I.

Közgyűlés elé!

A város vezetői szerint rágalmat követtem el akkor, amikor azt állítottam, hogy az ügyet közgyűlés elé kellett volna vinni.

Szlavek Ferenc vizsgálóbíró átiratot intézett a városhoz, küldjék be az ügy iratait. Erre a következő válasz érkezett:

A bpesti kir. büntető törvényszék Tekintetes Vizsgálóbírójának.

Budapest.

Vonatkozással f. évi. márc. 21-én kelt 13481 számú átiratára értesítjük, hogy a Krausz Mayer-féle telekvásárlási ügy iratait, mivel az ügy pótfedezeti kérdésben közgyűlési illetve belügyminiszteri tárgyalás alatt áll, ezidőszent nem nélkülözhetjük, mihelyt azonban a szóban lévő tárgyalások véget érnek, a kívánt iratokat haladéktalanul rendelkezésére fogjuk bocsátani.

Bpest, 1912. évi április hó 9-ikén.

A székesfőváros tanácsa.

Schmellheger s. k.

tanácsnok h.

Ime a bizonyíték erre, hogy maga a tanács is szükségét látta annak, hogy az ügyet a közgyűlés elé vigye. Mért nem vitte? Máig se vitte. Bizonyítani fogom, hogy nem vitte.

II.

Auer Róbert a provizióról.

Auer Róbert törvényhatósági tag a vizsgálóbíró előtt ezeket mondotta:

A Krausz Mayer-féle telkekre a tulajdonosoktól volt egy megbízásom, amely szerint, ha én egy bizonyos fix árban a telkeket eladom, akkor négyszögölenként egy korona, összesen tehát 400.000 korona jutalékot kapok, amelyet azonban azon esetre is biztosítottam magamnak, ha a tulajdonosok maguk adnák el a telkeket. Időközben az eladók a fővárossal tárgyalásokba bocsátkoztak a telkek eladása tárgyában, mikor én ezt megtudtam, mint fővárosi bizottsági tag a pénzügyi bizottság egyik ülésén kijelentettem, hogy én elállok a tulajdonosokkal kötött szerződésemtől, vagy nem reflektálok a provizióra. Így a főváros és az eladók is teljes tudomással bírtak ezen lemondásomról, akkor, amikor a vétel létrejött. Ennek az volt a következménye, hogy a vételárba az én provizióm természetesen nem számított be és az eladók tudtommal 118.000 koronát ezen a címen el is engedtek a fővárosnak abból a vételárból, amelyet fizetni kellett volna azon esetre, ha én proviziós igényemet fenntartom. Hogy nem az egész 400.000 koronát engedték el, amit nekem az eladók biztosítottak provizióképpen, annak egyszerűen az volt az oka, hogy a tulajdonosok ennyivel egyszerűen drágábban tartották a telkek árát. Én egy fillért sem kaptam sem a tulajdonosoktól, sem mástól. a vételbe egyáltalán be nem folytam.

Az tehát nem igaz, hogy bárki is letagadta volna a provizió felét, mert hiszen a vételnél a provizióról szó sem volt még, hanem egyszerűen a tulajdonosok nem adták olcsóbban a telkeket, mint ahogy a főváros azokat megvette. Igaz ugyan, hogy a minisztérium leirt a fővárosra, hogy iparkodjék a tulajdonosokkal

szemben a vételárból azt az összeget megakartítani, amit az eladók provizióképpen nekem biztosítottak volt, de az eladók ezzel szemben is a 118.000 koronánál többet a vételárból leengedni nem voltak hajlandók.

Érdekes Auer Róbertnek ez a nyilatkozata, csupán egy ténybeli tévedésére figyelmeztetem. Téved ugyanis abban, hogy akkor mondott le a provizióról, amikor megtudta, hogy a főváros a telektulajdonosokkal tárgyal. Jó néhány hónappal később mondott le.

III.

Dr. Neumann Árpád vallomása

Ez is érdekes. Miket mondott Neumann Árpád dr. törvényhatósági tag a vizsgálóbíró előtt:

— A szóbanforgó telkeket Auer Róbert közvetítette, mert neki a telkekre opciója volt. Ugy tudom, hogy Auernak az eladóktól a telkekre négyszögölenként 2 korona provizió volt biztosítva, ami körülbelül nyolcszáz ezer koronának felelt volna meg. Ez én szóval tettem, mint bizottsági tag a főváros közgyűlésén, kifogásolva Auer bizottsági tag közbenjárását. Engem leszavaztak a közgyűlésen és határozatba ment a telkek megvétele abban az árban, amelyben Auer proviziója is benne volt. Ezt a határozatot Vázeonyi Vilmossal együtt megfelebbezttem.

Mialatt az iratok a belügyminisztériumban voltak, Auer Róbert a pénzügyi bizottságban kijelentette, hogy a provizióról lemond. Ezen lemondás folytán a minisztérium azzal hagyta jóvá a vételt, hogy a főváros most már értékesítse Auernak ezt a lemondását a kőszájtási szerződés megkötésénél. Én ezen miniszteri leiratot nem láttam és nem tudom, hogy végrehajtotta-e azt és hogyan a főváros tanácsa?

Az egész esetről különben a vonatkozó ügyiratok a szükséges felvilágosítást meg fogják adni.

Neumann Árpád dr. a tárgyalás során sokkal érdekesebb dolgot is mondott volna egy bizonyos polgármestéri nyilatkozatról. Ezzel majd még foglalkozni fogok, valamint az ügy egyéb részleteivel is. Egyelőre várom a fegyelmi eljárás megindítását.

Hoványi Kornél.